

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE

JULIANE KOKOTT,

predstavljeni 12. februarja 2009¹

I – Uvod

1. Predmet postopka je spor med Ente per le Ville vesuviane (v nadaljevanju: Ente) in Komisijo Evropskih skupnosti (v nadaljevanju: Komisija) o ustavitvi izplačil finančne pomoči Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) za projekte družbe Ente.

2. Družba Ente je organizacija, v kateri sodelujejo italijanska država, dežela Kampanja, provinca Neapelj in več občin. Ustanovljena je bila z italijanskim zakonom št. 578 z dne 29. julija 1971 za ohranitev in povečanje vrednosti arhitekturnega kompleksa, sestavljenega iz v 18. stoletju zgrajenih vil Vesuviane in njihovih prituklin.

3. S sodbo z dne 18. julija 2007 (v nadaljevanju: izpodbijana sodba)² je Sodišče prve

stopnje tožbo, s katero je družba Ente izpodbijala odločbo Komisije o ustavitvi izplačil finančne pomoči iz ESRR, zavrnilo kot neutemeljeno.

4. S pritožbo družba Ente poskuša doseči razglasitev ničnosti te odločbe. Tudi Komisija je prav tako vložila pritožbo, v kateri navaja, da bi Sodišče prve stopnje tožbo družbe Ente moralo zavreči kot nedopustno, saj odločba družbe Ente ni neposredno zadevala, zato naj ta ne bi imela procesnega upravičenja.

5. Ta postopek zato omogoča poglobljen razmislek o vprašanju neposredne zadevnosti tožečih strank v okviru pomoči ESRR.

¹ – Jezik izvirnika: nemščina.

² – Sodba Sodišča prve stopnje z dne 18. julija 2007 v zadevi Ente per le Ville vesuviane (T-189/02).

II – Pravni okvir

6. Sodišče prve stopnje je pravni okvir predstavilo v točkah od 1 do 3 izpodbijane sodbe, kot sledi v nadaljevanju:

1. Evropski sklad za regionalni razvoj je bil ustanovljen z Uredbo (EGS) št. 724/75 z dne 18. maja 1975, ki je bila večkrat spremenjena in s 1. januarjem 1985 zamenjana z Uredbo Sveta (EGS) št. 1787/84 z dne 19. junija 1984. Leta 1988 je bila ureditev strukturnega sklada spremenjena z Uredbo Sveta (EGS) št. 2052/88 z dne 24. junija 1988 o nalogah strukturnih skladov, njihovi uspešnosti ter usklajevanju njihovih dejavnosti med seboj in z dejavnostmi Evropske investicijske banke ter drugih obstoječih finančnih instrumentov.

2. Svet je 19. decembra 1988 sprejel Uredbo (EGS) št. 4254/88 o izvajanju Uredbe (EGS) št. 2502/88 glede Evropskega sklada za regionalni razvoj. Uredba št. 4254/88 je zamenjala Uredbo št. 1787/84. Spremenjena je bila z Uredbo (EGS) št. 2083/93 z dne 20. julija 1993.

3. V členu 12 Uredbe št. 4254/88, naslovljenem „Prehodne določbe“, je določeno: „Deli zneskov, namenjeni zagotavljanju finančne pomoči za projekte, o katerih je Komisija v okviru ESRR odločila pred 1. januarjem 1989 in za katere pri Komisiji do 31. marca 1995 ni bil vložen končni zahtevek za izplačilo, bo Komisija, brez škode za projekte, ki so bili odloženi iz pravnih razlogov, sprostila najpozneje do 30. septembra 1995.“

III – Dejansko stanje in postopek na prvi stopnji

7. Na predlog družbe Ente je italijanska država pri Komisiji zaprosila za finančno pomoč iz ESRR za naložbo v infrastrukturo, s katero naj bi se obnovili trije od teh kompleksov vil. Komisija je zato z odločbo z dne 18. decembra 1986, ki je bila naslovljena na italijansko republiko, (v nadaljevanju: odločba o dodelitvi pomoči³⁾ za turistične namene odobrila finančno pomoč iz ESRR za razvoj teh kompleksov vil za turistične namene.

3 – Odločba C(86) 2029/120 Generalnega direktorata za regionalno politiko Komisije.

8. Odločba o dodelitvi pomoči imenuje družbo Ente za upravičenko do pomoči (uvodna izjava 3 in člen 3 odločbe) in jo določa kot odgovorno osebo za prijavo in izvedbo projekta (priloga k odločbi).

9. V skladu s členom 4 odločbe o dodelitvi pomoči Komisija finančne pomoči lahko zmanjša, ukine njihovo izplačilo ali zahteva njihovo vračilo, če pogoji, določeni v odločbi, zlasti glede časovnih okvirov za izvedbo projektov, niso izpolnjeni. V členu 4 je poleg tega določeno, da se ukinitvev izplačil ali zahteva o vračilu lahko izvrši šele po posvetovanju z upravičencem.

10. V okviru izvrševanja odločbe je Komisija v letih 1988 in 1990 opravila dve predplačili.

11. V skladu s členom 12 Uredbe št. 4254/88, kakor je bila spremenjena z Uredbo št. 2083/93, je bilo dokončne zahtevke za izplačilo iz ESRR Komisiji treba predložiti do 31. marca 1995, razen če projekt ni bil odložen iz pravnih razlogov.

12. Z dopisom z dne 29. marca 1995 je italijanska država ob sklicevanju na člen 12 Uredbe št. 4254/88 zaprosila Komisijo za podaljšanje tega roka, saj naj bi bil projekt odložen iz pravnih razlogov, zato končni zahtevek za izplačilo ni mogel biti pravočasno vložen.

13. Z dopisom z dne 12. oktobra 2001 je Komisija obvestila Italijo, da namerava ustaviti izplačila finančne pomoči. Komisija je menila, da je rok za predložitev obračunov v skladu s členom 12 Uredbe št. 4254/88 potekel in da, v nasprotju z mnenjem italijanskih organov, ne obstaja noben razlog za podaljšanje roka v skladu s členom 12 Uredbe št. 4254/88.

14. Z dopisom z dne 13. marca 2002 je Komisija Italiji sporočila svojo končno odločitev, da bo ustavila izplačila finančne pomoči iz ESRR, dodeljenih na podlagi zahtevkov za izplačilo, ki so bili vloženi pred 31. marcem 1995 (v nadaljevanju: izpodbijana odločba ⁴).

15. Ker je Italija do tega roka vložila samo en zahtevek za izplačilo, ki je bil nižji od že prejetih delnih predplačil, je sedaj po eni strani dolžna povrniti nastalo razliko, po drugi

⁴ – Odločba D(2002) 810111 prot. 102504 Generalnega direktorata za regionalno politiko Komisije.

strani pa za sporni projekt ne more več prejemati nadaljnjih izplačil iz ESRR.

napačno ugotovila, da pogoji za zamudo iz pravnih razlogov v skladu s členom 12 Uredbe št. 2083/93 niso bili izpolnjeni in da zato zahtevek za izplačilo ni bil pravočasno vložen. Sodišče prve stopnje je glede tega potrdilo izpodbijano odločbo Komisije.

16. Komisija je v izpodbijani odločbi poudarila, da niti ta odločba niti nobena druga določba prava Skupnosti ne zavezuje države članice, da od družbe Ente kot upravičenke, zahteva povračilo že izplačanih zneskov.

17. Družba Ente je zoper odločbo Komisije z dne 13. marca 2002 pri Sodišču prve stopnje vložila tožbo in predlagala, naj se odločba razglasi za nično.

20. V okviru drugega tožbenega razloga je družba Ente navajala, da se Komisija pred izdajo sporne odločbe z njo ni posvetovala, zato v tem vidi kršitev svojih pravic do obrambe. Sodišče prve stopnje je glede tega ugotovilo, da družba Ente sicer ima pravico do posvetovanja, vendar neposvetovanje v predloženem primeru ne bi moglo povzročiti razglasitve ničnosti izpodbijane odločbe. Družba Ente pri poizvedovanju Sodišča prve stopnje ni predložila ničesar, kar bi, tudi če bi se Komisija z njo posvetovala, lahko vodilo v sprejetje drugačne odločbe.

IV – Izpodbijana sodba

18. Sodišče prve stopnje, v nasprotju s trditvami Komisije, v izpodbijani sodbi najprej ugotavlja, da je tožba dopustna. Izpodbijana odločba neposredno zadeva družbo Ente, zato ima ta procesno upravičenje v smislu člena 230, četrti odstavek, ES.

19. Sodišče prve stopnje je v tej zadevi ničnostno tožbo družbe Ente zavrnilo kot neutemeljeno. V okviru prvega tožbenega razloga je družba Ente trdila, da je Komisija

21. Poleg tega je družba Ente navedla, da naj Komisija ne bi zadostno preučila dejanskega stanja in da naj bi izpodbijano odločbo pomanjkljivo obrazložila. Tudi glede tega je Sodišče prve stopnje menilo, da tožba ni utemeljena.

V – Pritožba

22. Pritožba družbe Ente temelji na dveh pritožbenih razlogih. V okviru prvega pritožbenega razloga v bistvu navaja kršitev člena 12 Uredbe št. 4254/88. V okviru drugega pritožbenega razloga izpodbija sklep Sodišča prve stopnje, da Komisija ob izdaji izpodbijane odločbe ni kršila pravice družbe Ente do posvetovanja.

23. Tudi Komisija je vložila pritožbo. V tej pritožbi navaja, da bi Sodišče prve stopnje tožbo zaradi neobstoja procesnega upravičenja družbe Ente moralo zavreči kot nedopustno.

24. V podrobnostih so udeleženci podali sledeče predloge:

25. V zadevi C-455/07 P, v zvezi s pritožbo družbe Ente,

družba Ente predlaga:

- izpodbijana sodba naj se delno razveljavi in posledično naj se za nično razglasi Odločba Komisije D(2002) 810111 z dne 13. marca 2002 ter če je potrebno in

ustrezno, naj se za nično razglasi obvestilo Generalnega direktorata za regionalno politiko Evropske komisije z dne 12. oktobra 2001;

- podredno, izpodbijana sodba naj se delno razveljavi in zadeva vrne Sodišču prve stopnje v meritorno odločanje, ob upoštevanju usmeritev, ki jih bo za to podalo Sodišče;

- Komisiji naj se naloži plačilo stroškov tega postopka in postopka na prvi stopnji.

Komisija po drugi strani zahteva, naj se zavrne pritožba družbe Ente in družbi Ente naloži plačilo stroškov.

26. V zadevi C-445/07 P, v zvezi s pritožbo Komisije,

Komisija predlaga:

- izpodbijana sodba naj se razveljavi v delu, v katerem je bila za dopustno razglašena ničnostna tožba, ki jo je vložila družba Ente per le Ville vesuviane;

- za nedopustno naj se razglasi ničnostna tožba, ki jo je družba Ente per le Ville vesuviane vložila zoper odločbo Komisije D(2002) 810111 z dne 13. marca 2002;
1. Dopustnost pritožbe

28. Dopustnost pritožbe Komisije bi lahko bila sporna, saj je Sodišče prve stopnje s tem, da je tožbo zavrnilo kot neutemeljeno, sprejelo odločitev, ki je bila ugodna za Komisijo.

- družbi Ente per le Ville vesuviane naj se naloži plačilo stroškov tega postopka in postopka na prvi stopnji.

Družba Ente predlaga, naj se pritožba Komisije zavrne in naj se Komisiji naloži plačilo stroškov postopka.

29. Kljub temu da družba Ente ni navajala nedopustnosti pritožbe Komisije, mora Sodišče prve stopnje to vendar obravnavati po uradni dolžnosti.⁵ Tudi Komisija v svojem spisu izčrpno obravnava vprašanje dopustnosti svoje pritožbe.

VI – Presoja

30. V skladu s členom 56, prvi odstavek, Statuta Sodišča se pritožba lahko vloži proti končnim odločitvam Sodišča prve stopnje in odločitvam o procesnih vprašanjih.

A – Pritožba Komisije

27. V svoji pritožbi Komisija navaja, da Sodišče prve stopnje ne bi smelo meritorno odločati o zadevi, ampak bi tožbo moralo zavreči kot nedopustno.

31. V skladu z mnenjem Komisije je njena pritožba zoper odločitev Sodišča prve stopnje kot pritožba zoper odločitev o procesnih vprašanjih, dopustna.

⁵ – Sodba Sodišča z dne 26. februarja 2002 v zadevi Svet proti Boehringer (C-23/00 P, Recueil, str. I-1873, točka 46).

32. Tega stališča ni mogoče upoštevati, saj v obravnavanem primeru ni bilo procesnih vprašanj. V skladu s členom 114 Poslovnika Sodišča prve stopnje⁶ je za obstoj procesnih vprašanj nujno potrebno, da je ugovor nedopustnosti vložen z *ločenim aktom*. V primerih, v katerih je Sodišče odločilo, da gre za odločitev o procesnih vprašanjih v smislu člena 56, prvi odstavek, Statuta, je bil ugovor nedopustnosti, kolikor je razvidno, vsakič vložen z ločenim aktom.⁷

33. Zahteva po posebnem aktu jamči transparenten potek postopka. Zagotavlja namreč, da se predlog lažje identificira kot tak. To je še posebej pomembno zato, ker procesna vprašanja prekinajo postopek v glavni stvari. Zato je nujno, da se Sodišču prve stopnje z ločenim aktom pojasni, ali so procesna vprašanja predmet ugovora ali ne. Če bi bil ugovor lahko vložen z drugimi akti, ne bi bilo popolnoma jasno, ali gre za proceduralna vprašanja ali ne.

34. Vendar v predloženem primeru ni sporno, da Komisija ni navajala nedopustnosti

tožbe v ločenem aktu. Zaradi tega procesnih vprašanj ni bilo in odločitev Sodišča prve stopnje se zato ne more opredeliti kot odločitev o procesnih vprašanjih.

35. Kljub temu je pritožba Komisije kot pritožba zoper *končno odločbo* Sodišča prve stopnje dopustna. Na podlagi člena 56, drugi odstavek, Statuta Sodišča lahko vloži pritožbo katera koli stranka, ki v celoti ali delno ni uspela s predlogi.

36. V obravnavanem primeru je bil glavni predlog Komisije v postopku pred Sodiščem prve stopnje, naj se tožba družbe Ente zavrže kot nedopustna. Šele podredno je zahtevala, naj se tožba zavrne kot neutemeljena.

6 – Ta predpis določa, da kadar stranka želi doseči odločitev Sodišča o nedopustnosti, nepristojnosti ali o procesnih vprašanjih, mora to predlagati z ločenim aktom. Ustrezna določba v členu 91 Poslovnika Sodišča se glasi: „Stranka, ki predlaga, naj Sodišče odloči o ugovoru ali drugem procesnem vprašanju, mora svoj predlog vložiti v ločeni vlogi. Predlog obsega dejanske in pravne trditve [...]“

7 – Za zadeve, v katerih so bila predložena procesna vprašanja, glej sodbe Sodišča z dne 21. januarja 1999 v zadevi Francija proti Comafrica in drugim (C-73/97 P, Recueil, str. I-185); z dne 22. februarja 2005 v zadevi Komisija proti T-Mobile Austria (C-141/02 P, ZOdl., str. I-1283, točki 50 in 51) in z dne 7. junija 2007 v zadevi Wunenburger proti Komisiji (C-362/05 P, ZOdl., str. I-4333).

37. Ker je Sodišče prve stopnje v svoji sodbi izrecno ugotovilo dopustnost tožbe in jo je zavrnilo samo zaradi neutemeljenosti, Komisija z glavnim predlogom ni uspela, je pa uspela s podrednim predlogom. Zaradi te delne neuspešnosti je pritožba Komisije dopustna.

38. V postopku za izdajo začasne odredbe je Sodišče prve stopnje namreč odločilo, pod katerimi pogoji neuspešen ugovor nedopustnosti pomeni delno neuspešnost, na kateri lahko temelji pritožba.⁸

39. V tem postopku je pritožnica v stališčih pred Sodiščem prve stopnje ugovarjala dopustnosti prvotnega predloga, ne da bi „formalno ugovarjala nedopustnosti tega predloga“⁹. Sodišče je ugotovilo, da v takem primeru v pritožbi ni mogoče navajati, da je bil predlog zavržen, le ker je bil neutemeljen, ne pa tudi ker je bil nedopusten.

40. Če bi bil – kot v obravnavanem primeru – vložen *ločen predlog* za zavrnitev zaradi nedopustnosti, bi šlo za formalni ugovor nedopustnosti, zoper katerega je v primeru neuspešnosti v tem pogledu mogoče vložiti pritožbo.

41. Zato je treba na tej stopnji ugotoviti, da je pritožba Komisije dopustna.

2. Utemeljenost pritožbe

42. Komisija s pritožbo ugovarja sklepu Sodišča prve stopnje, da ima družba Ente procesno upravičenje.

43. V skladu s členom 230, četrti odstavek, ES fizične ali pravne osebe lahko sprožijo postopke zoper odločbe, čeprav so naslovljene na druge osebe, če jih neposredno in posamično zadevajo. Ni sporno, da izpodbijana odločba ni bila naslovljena na družbo Ente, ampak na italijansko državo. Čeprav je družbo Ente posamezno zadevala, ni jasno, ali je izpodbijana odločba družbo Ente tudi neposredno zadevala.

44. Sodišče je bilo v dveh sodbah, ki sta se prav tako nanašali na ustavitev izplačil pomoči iz ESRR, že pozvano, naj odloči o merilu neposredne zadevnosti.¹⁰ Oba primera sta se nanašala na tožbe, ki jih je Regione Siciliana vložila zoper odločbe Komisije, s katerimi je Komisija odločila o ustavitvi izplačil iz ESRR.

8 – Sklep predsednika Sodišča z dne 17. decembra 1998 v zadevi Emesa Sugar proti Svetu (C-363/98 P (R), Recueil, str. I-8787, točka 43 in naslednje).

9 – Sklep predsednika (naveden v opombi 8, točka 44).

10 – Sodbi Sodišča z dne 2. maja 2006 v zadevi Regione Siciliana proti Komisiji (C-417/04 P, ZOdl., str. I-3881) in z dne 22. marca 2007 v zadevi Regione Siciliana proti Komisiji (C-15/06 P, ZOdl., str. I-2591).

45. V teh odločbah se je Sodišče sklicevalo na svojo ustaljeno sodno prakso. V skladu s to sodno prakso pogoj, da mora odločba, zoper katero je vložena tožba, kot jo predvideva člen 230, četrty odstavek, ES, fizično ali pravno osebo neposredno zadevati, zahteva, da ima izpodbijani ukrep Skupnosti neposredne učinke na pravni položaj posameznika in naslovnikom tega ukrepa, ki so zadolženi za njegovo izvedbo, ne dopušča nobene diskrecijske pravice, saj je ta izvedba samodejna in temelji izključno na ureditvi Skupnosti brez uporabe drugih vmesnih pravil.¹¹

46. Sodišče je v sodbah „Regione Siciliana“ ugotovilo, da odločba Komisije tožnikov ni neposredno zadevala. Svojo sodbo je še posebej utemeljilo z dejstvom, da je odločba o dodelitvi pomoči tožeče stranke v teh primerih označila kot „organe, odgovorne za izvedbo projekta ESRR“¹² oziroma kot „organe, odgovorne za zahtevek za finančno pomoč“¹³ in ne kot „upravičenca do finančne pomoči“¹⁴. Položaj „organa, odgovornega za zahtevek“ namreč ni povzročil nastanka neposredne zveze med tožečo stranko v tem primeru in pomočjo Skupnosti, za katero je

zaprlosila italijanska vlada in je bila dodeljena Italijanski republiki¹⁵.

47. V obravnavanem primeru je Sodišče prve stopnje ugotovilo razlike v dejanskih stanjih, ki so bila podlaga za odločitev v zadevah Regione Siciliana, ki so vodile v to, da je pritrdilo neposredni zadevnosti družbe Ente. Prvič, v odločbi o dodelitvi pomoči družba Ente ni bila označena le kot odgovorna za izvedbo projekta, ampak poimensko kot upravičenka. Drugič, diskrecijska pravica, ki jo ima italijanska država pri odločanju o tem, ali bo zahtevala povračilo izplačane pomoči, ni bila pomembna, saj je italijanska država že pred odločbo Komisije naznanila, da namerava zahtevati povračilo denarja in da sama ne namerava zagotoviti sredstev. Tretjič, pravica do vložitve tožbe je bila potrebna za zagotovitev pravice družbe Ente do obrambe.

48. Razlike v dejanskih stanjih, ki jih je Sodišče prve stopnje poudarilo v izpodbijani odločbi in ki so bile podlaga za odločitev v zadevah Regione Siciliana, ne podpirajo ugotovitev, ki bi bile drugačne, kot so tiste v zadevah Regione Siciliana.

11 – Glej sodbe Sodišča z dne 5. maja 1998 v zadevi Glencore Grain proti Komisiji (C-404/96 P, Recueil, str. I-2435, točka 41); z dne 5. maja 1998 v zadevi Dreyfus proti Komisiji (C-386/96 P, Recueil, str. I-2309, točka 43); z dne 29. junija 2004 v zadevi Front national proti Parlamentu (C-486/01 P, ZOdl., str. I-6289, točka 34); z dne 2. maja 2006 v zadevi Regione Siciliana proti Komisiji (C-417/04 P, ZOdl., str. I-3881, točka 28) in z dne 13. marca 2008 v zadevi Komisija proti Infront WM (C-125/06 P, ZOdl., str. I-1451, točka 47).

12 – Sodba z dne 2. maja 2006 v zadevi Regione Siciliana proti Komisiji (navedena v opombi 10, točka 29).

13 – Sodba z dne 22. marca 2007 v zadevi Regione Siciliana proti Komisiji (navedena v opombi 10, točka 36).

14 – Sodba z dne 2. maja 2006 v zadevi Regione Siciliana proti Komisiji (navedena v opombi 10, točka 30).

15 – Sodba z dne 22. marca 2007 v zadevi Regione Siciliana proti Komisiji (navedena v opombi 10, točka 36).

49. Sodišče prve stopnje je v sodbi z dne 2. maja 2006 v zadevi Regione Siciliana odločilo, da Regione Siciliana ni imela procesnega upravičenja za vložitev tožbe, saj dejstvo, da je bila organ, odgovoren za izvajanje projekta, ni pomenilo, da je bila tožeča stranka „sama nosilka pravice do pomoči“.

50. V obravnavanem primeru je bila tožeča stranka v izpodbijani odločbi označena kot upravičenka. Vendar iz izpodbijane odločbe ne izhaja, da je bila družbi Ente dana pravica do pomoči po pravu Skupnosti. Tudi Sodišče prve stopnje v svoji obrazložitvi ni izhajalo iz tega, da je družba Ente nosilka pravice do pomoči. Nasprotno, italijanska država je pri Komisiji zaprosila za pomoč iz ESRR, ki je bila tej državi dodeljena za infrastrukturne ukrepe, ki naj bi jih izvedla družba Ente. Zato je bila italijanska država v predloženem primeru sama prosilka, nosilka pravice in naslovljenka odločbe Komisije. Tudi Komisija je v svoji odločbi o dodelitvi pomoči družbo Ente pravilno opredelila kot „upravičenko“ in ne kot nosilko pravice.

51. Kot „upravičenka“ naj bi bila družba Ente v obravnavanem primeru tesneje povezana s subvencijami iz ESRR, kot so bile tožeče stranke v zadevah Regione Siciliana kot zgolj „odgovorni organi“. Iz sodbe Sodišča prve stopnje z dne 2. maja 2006 v zadevi Regione Siciliana ni mogoče izvajati, da ima lahko

samo nosilec pravice do pomoči po pravu Skupnosti procesno upravičenje. Sodišče je ugotovilo le, da subjekt, odgovoren za izvajanje projekta, ki nima pravice do finančne pomoči, nima procesnega upravičenja. V svojih prejšnjih sodbah je Sodišče izključilo, da izpodbijani ukrep vpliva na *pravni položaj* osebe.¹⁶ Sporno je, ali izpodbijana odločba vpliva na pravni položaj družbe Ente kot upravičenke, tudi če ta ni nosilka pravice do pomoči po pravu Skupnosti.

52. V tem pogledu bi se lahko utemeljilo, da je bil pravni položaj družbe Ente prizadet, ker bi italijanska država od nje lahko zahtevala vračilo. Tudi v zvezi z odločbami Komisije, v skladu s katerimi so države članice dolžne zahtevati vračilo pomoči, ki so v nasprotju s pravom Skupnosti, je bilo odločeno, da imajo prizadeta podjetja procesno upravičenje, čeprav nimajo pravice do pomoči po pravu Skupnosti. Vendar bi poleg tega odločba Komisije družbo Ente morala *neposredno* zadevati.

53. V skladu z ustaljeno sodno prakso osebo, ki ni naslovnik odločbe Komisije, ta *neposredno* zadeva le, če je naslovnik dolžan izvršiti pravni akt prava Skupnosti in je taka izvršitev

¹⁶ – Sodba Glencore Grain proti Komisiji (navedena v opombi 11, točka 41 in navedena sodna praksa).

popolnoma samodejna, ker naslovník glede tega nima nikakršne diskrecijske pravice.¹⁷

54. Neposredne prizadetosti ni, kadar se med odločbo Skupnosti in njene učinke na tožečo stranko vrine samostojna volja naslovníka.¹⁸ Kadar pravo Skupnosti ali konkretna odločba Komisije pravno ne zahtevata odločitve naslovníka, ampak ta temelji na samostojni odločitvi države članice, ni neposredne zveze med odločbo Komisije in tožečo stranko.

55. V obravnavanem primeru ni sporno, da italijanska država ni bila dolžna zahtevati, naj družba Ente povrne finančno pomoč Skupnosti. Nasprotno, lahko se je odločila, ali bo sama povrnila sredstva ESRR in sproščeni del pomoči Skupnosti za financiranje dokončanja del krila iz lastnih sredstev. V skladu s pravom Skupnosti prav tako ni bila dolžna zahtevati vračila denarja od družbe Ente, kar je Komisija tudi izrecno navedla v izpodbijani odločbi.

56. Kot je generalni pravobranilec Ruiz-Jarabo Colomer pravilno navedel v sklepnih predlogih v zadevi Regione Siciliana, je to združljivo s kompleksno strukturo razmerij pri upravljanju strukturnih skladov.¹⁹ To državo članico postavlja v položaj odločanja, zato pomoč iz ESRR ustanavlja razmerje med Komisijo in državami članicami.²⁰ Posledično so s stališča Komisije projekti, ki prejemajo pomoč, projekti držav članic. Zato se vsaka država članica lahko odloči, ali bo nadaljevala infrastrukturni projekt, če Skupnost ustavi izplačila finančne pomoči.

57. Sodišče prve stopnje je v izpodbijani sodbi odločilo, da ta svoboda, ki jo imajo države članice, pri izvrševanju odločbe Komisije ni pomembna, saj je italijanska vlada že pred izdajo sporne odločbe izjavila, da zahtevanega zneska vračila ne namerava prevzeti sama, ampak da ga namerava terjati od družbe Ente. Vprašanje, ali bo Italija sama iz svojega proračuna izvedla zadevna plačila, ki ne bodo več izvedena iz ESRR, je zato popolnoma hipotetično.

58. Glede tega se Sodišče prve stopnje sklicuje na dve sodbi Sodišča, v katerih je to pri odločitvah, ki spadajo v diskrecijsko pravico naslovníka, že priznalo izjemo v primerih, v katerih je bilo že od vsega

17 – Sodba z dne 2. maja 2006 v zadevi Regione Siciliana proti Komisiji (navedena v opombi 10, točka 28) in navedena sodna praksa.

18 – Glej sklepane predloge generalnega pravobranilca Ruiz-Jarabo Colomerja z dne 12. januarja 2006 v zadevi Regione Siciliana proti Komisiji (C-417/04 P, ZOdl., str. I-3881, točka 76).

19 – Glej sklepane predloge Regione Siciliana proti Komisiji (navedeni v opombi 18, točka 80).

20 – Glej sklepane predloge Regione Siciliana proti Komisiji (C-417/04 P, navedeni v opombi 18, točka 84).

začetka jasno, da bo tožeča stranka obremenjena tudi po odločitvi naslovnika. Kadar je možnost držav članic, da ukrep Skupnosti izvršijo na način, ki ne obremenjuje tožeče stranke, popolnoma teoretična, ker že od vsega začetka ni bilo vprašljivo, da bodo nacionalni organi ukrep Skupnosti izvršili na poseben, drugačen način, ukrep Skupnosti neposredno zadeva tožečo stranko.²¹

59. Sporno je, ali je to sodno prakso mogoče prenesti na primer, kot je predloženi, ki zadeva izplačila iz ESRR. V skladu z ugotovitvami Sodišča prve stopnje v obravnavanem primeru Italija, kot naslovnica izpodbijane odločbe, že pred njeno izdajo ni dopustila nobenega dvoma o tem, da bo odločbo izvršila tako, da bo obremenjena tožeča stranka. Zato se *prima facie* zdi, da bi bilo mogoče uporabiti to sodno prakso²².

60. Vsekakor je treba pripomniti, da so zadeve, v katerih je Sodišče poudarilo dejstvo, da je bila diskrecijska pravica naslovnika odločbe o njeni izvedbi popolnoma teoretična, ker ni bilo dvoma o načinu

izvedbe, temeljile na zelo specifičnih položajih. Utegne biti sporno, ali je ugotovitve iz tistih primerov nujno treba uporabiti v primerih, kot je obravnavani.

61. V zadevi Piraiki Patraiki²³ je Komisija Franciji na njen predlog podelila pooblastilo, da omeji uvoze iz Grčije, ne da bi jo k temu zavezala. Možnost, da bo naslovnik odločbe, ki ustreza njegovemu predlogu, svojo diskrecijsko pravico glede izvedbe izvrševal tako, da odločbe, na katero je vplival, ne bo uporabil, se dejansko zdi čisto hipotetična. V takem primeru ne bi bilo pravično, da bi se samo na podlagi pravno obstoječe diskrecijske pravice naslovnika odločbe zanikala neposrednost obremenitve zaradi odločbe Komisije. V tej zadevi je Sodišče zato odločilo, da imajo določeni grški izvozniki glede vidika neposredne prizadetosti procesno upravičenje za vložitev tožbe.

62. V zadevi Dreyfus²⁴ je Sodišče na podlagi celovite presoje skrajno kompleksnih objektivnih okoliščin in ob upoštevanju socialno-gospodarskega okvira odločbe Komisije glede zagotovitve financiranja s strani Skupnosti izvoza kmetijskih proizvodov v Rusko federacijo odločilo, da je izvoznik, ki bi od svojega ruskega sopogodbena lahko pričakoval plačilo le v obsegu sredstev, ki jih zagotavlja Skupnost, čeprav je bil sopogodbena po

21 – Sodba Sodišča z dne 17. januarja 1985 v zadevi S.A. Piraiki-Patraiki in drugi proti Komisiji (11/82, Recueil, str. 207, točke od 8 do 10) in sodba Dreyfus proti Komisiji (navedena v opombi 11, točka 43 in naslednje).

22 – Tudi navedbe generalnega pravobranilca Ruiz-Jaraboja Colomerja v sklepnih predlogih v zadevi Regione Siciliana kažejo na to, da je preudarjal o prenosljivosti te sodne prakse. V teh sklepnih predlogih je namreč izpostavil dejstvo, da Komisija ni vnaprej poznala ali ni mogla poznati namena italijanskih oblasti. Vendar končno ta vidik pri odločitvi v zadevi Regione Siciliana ni bil pomemben. Glej sklepane predloge generalnega pravobranilca Ruiz-Jaraboja Colomerja z dne 12. januarja 2006 v zadevi Regione Siciliana proti Komisiji (C-417/04 P, navedeni v opombi 18, točka 77 in naslednje).

23 – Sodba Piraiki-Patraiki (navedena v opombi 21).

24 – Sodba Dreyfus proti Komisiji (navedena v opombi 11).

zaseben pravu dolžan plačati večje zneske, neposredno prizadet. Tudi tukaj je Sodišče popolnoma teoretično možnost, da bi sopogodbjenik tožeče stranke izpolnil svoje pogodbene dolžnosti, čeprav bi zaradi tega izgubil financiranje s strani Skupnosti, štelo za tako oddaljeno, da je za odločbo Komisije štelo, da glede posamičnih pogojev financiranja neposredno obremenjuje izvoznika, ki je tožeča stranka.

63. V obeh zadevah je zato vrednostna presoja konkretnega dejanskega stanja vodila v to, da je Sodišče ozko določene izjeme od načela, da odločba Komisije ne zadeva neposredno tretje osebe, kadar naslovnik odločbe ohrani svojo diskrecijsko pravico, štelo za primerne.

64. Vendar je položaj v obravnavani zadevi drugačen. V nasprotju s prej navedenimi zadevami tukaj iz celotnega dejanskega stanja ni mogoče napraviti enako jasnih sklepov glede poznejšega ravnanja naslovnika odločbe, še posebej zato, ker ima Italija sama kapitalski delež v družbi Ente. Možno se je opreti le na subjektivne napovedi Italije. Te niso zavezujoče in Italije nikakor ne ovirajo pri tem, da bi opustila izterjavo vračila ali da bi pomoč za družbo Ente plačala iz lastnih sredstev. Glede na to ozadje se le na podlagi napovedi italijanske države, da namerava

zahtevati vračilo finančne pomoči od družbe Ente, ne zdi prepričljivo domnevati, da je bila družba Ente neposredno prizadeta²⁵. Nena zadnje bi država članica s pravno nezavezujočo napovedjo prihodnjega vedenja posledično lahko odločila, ali ima zadevna oseba procesno upravičenje za vložitev tožbe pred sodišči Skupnosti.

65. Zato je treba ugotoviti, da družba Ente ni neposredno prizadeta, saj italijanska država ni bila zavezana zahtevati vračila denarja od družbe Ente.

66. Sodišče prve stopnje je menilo, da je bilo njegovo sprejetje procesnega upravičenja družbe Ente dalje potrjeno s tem, da je bilo v odločbi o dodelitvi pomoči določeno posvetovanje z družbo Ente pred odločbo o ustavitvi izplačil finančne pomoči iz ESRR. Zato je treba pritrčiti Sodišču prve stopnje, da je to obvezno določeno posvetovanje družbi Ente podelilo trdnejši položaj v postopku, kot so ga imele tožeče stranke v zadevah „Regione Siciliana“. Vendar samo iz določenega posvetovanja s tretjo osebo, ki naj bi zagotovilo zanesljivo osnovo za izdajo odločbe Komisije, naslovljene na državo članico, ni mogoče

25 – Glej v tem smislu sklep Sodišča prve stopnje z dne 6. junija 2002 v zadevi SLIM Sicilia proti Komisiji (T-105/01, Recueil, str. II-2697, točka 52), v skladu s katerim izražen namen države članice ni zadosten.

izpeljati samostojne pravice do vložitve tožbe zoper meritorno odločbo, kadar vsebina odločbe tretje osebe, s katero naj bi se posvetovalo, kot v predloženem primeru, neposredno ne zadeva.

sodne organe spodbujajo, da se z vprašanji za predhodno odločanje obrnejo na Sodišče.²⁷

67. Končno je treba preučiti, ali to zanikanje procesnega upravičenja pomeni odrekanje sodnega varstva. Glede tega je treba opozoriti, da mora posameznik imeti možnost učinkovitega sodnega varstva pravic iz prava Skupnosti²⁶.

69. Torej je bila tožba družbe Ente zaradi neobstoja procesnega upravičenja že na prvi stopnji nedopustna. Pritožba Komisije je zato utemeljena.

68. Sodno varstvo fizičnih ali pravnih oseb, ki zaradi pogojev dopustnosti iz člena 230, četrti odstavek, ES ne morejo neposredno izpodbijati aktov Skupnosti, kot je obravnavana odločba, je treba zagotoviti na učinkovit način s pravnimi sredstvi pred nacionalnimi sodnimi organi. Sodišče je že odločilo, da morajo ta v skladu z načelom lojalnega sodelovanja, določenem v členu 10 ES, razlagati in uporabljati, kolikor je to mogoče, notranja postopkovna pravila, ki urejajo pravna sredstva, tako da lahko te osebe pred sodnimi organi izpodbijajo zakonitost vsakega nacionalnega ukrepa, s katerim je bil izveden akt Skupnosti, kot je ta v tej zadevi, tako da se sklicujejo na njegovo neveljavnost in s tem

B – Pritožba družbe Ente per le ville vesuviane

70. Zaradi nedopustnosti tožbe, ki jo je pri Sodišču prve stopnje vložila družba Ente, je njena pritožba zoper izpodbijano sodbo, kolikor je ta odločala o utemeljenosti te tožbe, postala brezpredmetna in je ni treba preizkusiti.²⁸ O njeni pritožbi zato ni treba odločati.

71. V primeru, da bi Sodišče podalo drugačno oceno dopustnosti tožbe, bom v nadaljevanju podredno obravnavala še utemeljenost pritožbe.

26 – Glej sodbo Sodišča z dne 1. aprila 2004 v zadevi Komisija proti Jégo-Quéré (C-263/02 P, Recueil, str. I-3425, točka 29 in navedena sodna praksa).

27 – Sodba z dne 22. marca 2007 v zadevi Regione Siciliana proti Komisiji (navedena v opombi 10, točka 39, ki se sklicuje na sodbo Komisija proti Jégo-Quéré, navedena v opombi 26, točke od 30 do 32).

28 – Glej sodbo z dne 22. marca 2007 v zadevi Regione Siciliana proti Komisiji (navedena v opombi 10, točka 44).

1. Podredna obravnava pritožbenih razlogov

a) Prvi pritožbeni razlog

projekta, ki so odloženi iz pravnih razlogov. Možnost podaljšanja roka je izjema od načela, da morajo biti vsi zahtevki za plačilo posredovani Komisiji v določenem roku. Sodišče prve stopnje je zato pravilno poudarilo, da je podaljšanje roka, določeno v členu 12, treba razlagati ozko. Pravilno in verodostojno finančno načrtovanje porabe sredstev ESRR zahteva hiter obračun denarja. Kadar je projekt mogoče razdeliti in se izjema iz člena 12 nanaša le na del projekta, brezpogojno velja, da je že končane dele projekta treba pravočasno obračunati.

72. V okviru prvega pritožbenega razloga družba Ente glede na člen 12 Uredbe št. 4254/88 navaja pravne napake, napake pri preučevanju dejanskega stanja in napake pri utemeljevanju. Ta člen določa rok, v katerem je Komisiji treba posredovati zahtevke za izplačilo, da se lahko upoštevajo. Člen 12 določa izjemo, ko tega roka ni treba spoštovati, za projekte, ki so odloženi iz pravnih razlogov.

73. V skladu z mnenjem družbe Ente se podaljšanje roka nanaša na celoten projekt tudi, kadar se izjema, določena v členu 12, nanaša le na del odobrenega projekta, to je le na enega od treh kompleksov vil.

74. Sodišče prve stopnje pa je vendarle pravilno ugotovilo, da se izjema v primeru, ko je projekt lahko razdeljen, nanaša le na dele

75. Trditev družbe Ente, da je Sodišče prve stopnje napačno ugotovilo, da je odobreni projekt mogoče razdeliti, je treba zavriniti kot nedopustno. S to trditvijo družba Ente namreč navaja, da je Sodišče prve stopnje napačno ugotovilo dejansko stanje. Razen tega nič ne kaže na to, da dela glede na vsakega od treh kompleksov vil ne bi mogla biti obračunana ločeno.

76. Zato se s prvim pritožbenim razlogom ne bi smelo uspeti.

b) Drugi pritožbeni razlog

77. V okviru drugega pritožbenega razloga družba Ente navaja, da se Komisija pred izdajo izpodbijane odločbe ni posvetovala z njo.

78. Sodišče prve stopnje je v izpodbijani sodbi ugotovilo, da je bila družbi Ente v členu 4 odločbe o dodelitvi pomoči priznana pravica do posvetovanja. Ta člen namreč določa, da Komisija ne sme odločiti o ustavitvi izplačil ali zahtevati vračila denarja, ne da bi se prej posvetovala z upravičencem.

79. Sodišče prve stopnje je dalje ugotovilo, da se Komisija pred izdajo izpodbijane odločbe ni posvetovala z družbo Ente in je na ta način kršila njeno pravico do zaslišanja. Vendar je Sodišče prve stopnje menilo, da ta kršitev pravice do zaslišanja ne upravičuje razglasitve ničnosti izpodbijane odločbe, ker ni vplivala na njeno vsebino.

80. V postopku na prvi stopnji družba Ente namreč ni navedla nobenih upoštevnihih ugovorov, na podlagi katerih bi Komisija morala izdati drugačno odločbo.

81. Družba Ente glede tega navaja, da je Sodišče pri tem napačno sklevalo, da je bilo delo na vili Ruggero končano že leta 1992. Družba Ente je Sodišču prve stopnje namreč predložila obširno dokumentacijo, iz katere izhaja, da so bila dela na vili Ruggero odložena iz pravnih razlogov od leta 1989 vsaj do konca leta 1996.

82. Najprej je treba ugotoviti, da gre pri vprašanju, kdaj so bila dela na vili Ruggero končana in kakšne ovire so obstajale za presojo dejanskega stanja, ki je pridržana samo Sodišču prve stopnje in ki načeloma ne more biti predmet pritožbe.

83. Samo v primerih, v katerih je Sodišče prve stopnje opravilo presojo dejanskega stanja, ki jo je treba šteti za izkrivljanje dokazov, je Sodišče izjemoma pozvano, da na tej osnovi razveljavi sodbo.

84. V obravnavanem primeru se lahko pusti odprto vprašanje, ali je ugotovitve Sodišča prve stopnje glede končanja del na vili Ruggero treba šteti za izkrivljanje dokazov. Tudi če bi se domnevalo, da dokumenti, predloženi Sodišču prve stopnje, nedvomno dokazujejo, da ta dela niso bila končana leta 1992, ampak, kot navaja družba Ente, so bila odložena iz pravnih razlogov do konca leta 1996, bi Komisija leta 2002, ob izdaji izpodbijane odločbe, zaradi nepravočasnega obra-

čuna lahko ukinila izplačila pomoči iz ESRR. Iz zgoraj navedene strogo izjemne narave roka, določenega v členu 12 Uredbe št. 4254/88, namreč izhaja, da bi projekt v vsakem primeru, po prenehanju pravnih razlogov za odložitev, moral biti takoj izvršen in obračunan. Vendar družba Ente ni navedla, da je projekt nemudoma izvedla in obračunala, poleg tega pa tudi ni navedla dokazov, da bi se dela nujno morala nadaljevati tudi po letu 2000.

VII – Stroški

88. V skladu s členom 69(2) Poslovnika Sodišča, ki velja za pritožbeni postopek na podlagi člena 118 tega poslovnika, se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. V skladu s členom 69(6) tega poslovnika, ki na podlagi člena 118 tega poslovnika prav tako velja za pritožbeni postopek, o stroških odloči Sodišče po lastni presoji, če se postopek ustavi.

85. Na podlagi navedenega pritožbenega razloga zato ni mogoče dvomiti o izpodbijani sodbi. Če tega ni mogoče storiti, gre za pritožbeni razlog, ki ne more doseči cilja pritožbe in je zato neutemeljen.

89. Komisija je predlagala, naj se družbi Ente naloži plačilo stroškov, in ker ta s predlogi glede pritožbe Komisije ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov pritožbe.

86. Zato tudi drugi pritožbeni razlog družbe Ente ne more uspeti.

90. Ker je pritožba družbe Ente zaradi utemeljenosti nasprotne pritožbe Komisije postala brezpredmetna, je treba družbi Ente naložiti tudi stroške njene pritožbe.

2. Vmesni sklep o pritožbi družbe Ente

87. Moj vmesni sklep je, da o pritožbi družbe Ente ni treba odločiti.

91. Ker je Komisija predlagala tudi, naj se družbi Ente naložijo stroški postopka na prvi stopnji, in ker je tožbo, vloženo pri Sodišču, treba zavreči kot nedopustno, je treba družbi Ente naložiti plačilo stroškov postopka na prvi stopnji.

VIII – Predlog

92. Sodišču predlagam, naj odloči:

1. Sodba Sodišča prve stopnje z dne 18. julija 2007 v zadevi Ente per le Ville vesuviane proti Komisiji (T-189/02) se razveljavi.
2. Tožba družbe Ente per le Ville vesuviane za razglasitev ničnosti odločbe Komisije D (2002) 810111 z dne 13. marca 2002, v kateri je Komisija odločila o ustavitvi izplačil pomoči iz ESRR, naj se zavrže kot nedopustna.
3. O pritožbi družbe Ente per le Ville vesuviane zoper sodbo iz prve točke tega predloga ni treba odločiti.
4. Družbi Ente per le Ville vesuviane se naloži plačilo stroškov pritožbenega postopka in stroškov postopka na prvi stopnji.